

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/93/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2121203791
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2121203791.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej v právnej veci navrhovateľa - povinného platiť výživné: O. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. XXX, proti osobe oprávnenej na výživné: D. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. XXX, o zníženie výživného, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 20. septembra 2021, č.k. 12Pc/13/2021-42, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie zamietol návrh povinného platiť výživné (navrhovateľa) na zníženie výživného a o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 26, § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1 a § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine, keď na základe zisteného skutkového stavu dospel k záveru, že návrh povinného platiť výživné na zníženie výživného nie je podaný dôvodne, nakoľko na strane povinného platiť výživné sa nezmenili pomery tak, aby odôvodňovali zníženie výživného na dieťa (oprávnenú na výživné). Povinný platiť výživné bol síce v čase podania návrhu nezamestnaný, poberal dávku v nezamestnanosti vo výške 50% z denného vymeriavacieho základu 71,8028 Eur, od 16.09.2021 sa riadne zamestnal, pričom jeho hrubá mzda bola stanovená na 1.000 Eur mesačne, avšak nepreukázal, že k uvedenej zmene došlo nezavinene od správania sa povinného platiť výživné. Práve naopak, povinný platiť výživné v konaní sám tvrdil, že bol nútený ukončiť pracovný pomer s predchádzajúcim zamestnávateľom pre dlhotrvajúce nezhody s priamym nadriadeným, ktorý mu predložil návrh dohody o skončení pracovného pomeru, a s ktorým súhlasil. Navyše povinný platiť výživné sám uviedol, že tieto nezhody s priamym nadriadeným pretrvávali od jeho nástupu do funkcie (teda pred rokom), t. j. aj v čase skoršieho rozhodnutia súdu o výživnom. Uvedené potom nemožno vyhodnotiť inak, ako vzdanie sa bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku a majetkového prospechu v zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Súd konštatoval, že k zmene pomerov na strane povinného platiť výživné došlo jeho zavinením, pričom zníženie výživného by nepochybne bolo v neprospech dieťaťa, ktoré je odkázané na jeho výživu, keď v konaní bolo nesporné, že v čase rozhodovania súdu vyživovacia povinnosť povinného platiť výživné stále trvá. Pri rozhodovaní o určení výživného a jeho zmene je potrebné prihliadať predovšetkým na odôvodnené potreby a záujmy oprávneného na výživné. Zníženie výživného, navrhované povinným platiť výživné, je tak výrazným zásahom do práv oprávnenej na výživné a dochádza k nemu len vo výnimočných a odôvodnených prípadoch, kedy povinná osoba nie je schopná doposiaľ určenú vyživovaciu povinnosť plniť z objektívnych dôvodov bez ohrozenia

vlastnej sociálnej situácie. V súdenom prípade sa o takúto situáciu nejedná, a to aj vzhľadom na prvoradú povinnosť každého povinného rodiča uhrádzať vyživovaciu povinnosť na svoje nezaopatrené dieťa, ktoré nemôže byť sankcionované znížením výživného týmto spôsobom, resp. nie je možné takto prenášať vyživovaciu povinnosť na druhého rodiča, ktorý si svoju povinnosť voči nezaopatrenému dieťaťu riadne plní. Uvedenú situáciu si povinný platiť výživné zavinil sám a táto skutočnosť nemôže byť na ťarchu výživou oprávneného dieťaťa. Vyživovacia povinnosť je prvoradá povinnosť každého rodiča a túto si rodič musí plniť aj na úkor svojich osobných potrieb. Povinný rodič sa má správať tak, aby svoje nezaopatrené dieťa vedel riadne užiť. V konaniach starostlivosti súdu o nezaopatrené deti je na prvom mieste ich záujem, tento je nadradený nad záujem povinného rodiča, v danom prípade otca. Zníženie výživného nie je tak v záujme dieťaťa. Súd návrh povinného platiť výživné na zníženie výživného nepovažoval za dôvodný, keď v konaní nebolo preukázané, že by existoval relevantný dôvod, pre ktorý došlo k skončeniu pracovného pomeru u predchádzajúceho zamestnávateľa. Pokiaľ došlo ku skončeniu pracovného pomeru len z dôvodu nezhôd s priamym nadriadeným, išlo zo strany povinného platiť výživné o ľahkovážny postoj k plneniu si svojich zákonných povinností, výsledkom čoho nemôže byť zohľadnenie uvedeného v tom smere, že by súd povinnému platiť výživné aj výživné znížil. Zo všetkých uvedených dôvodov súd návrh povinného platiť výživné na zníženie výživného na oprávnenú vo výroku I. napadnutého rozsudku ako nedôvodný zamietol v plnom rozsahu. Zároveň súd uviedol, že pokiaľ ide o výšku výživného, cieľom ustanovenia § 62 ods. 5 Zákona o rodine je zdôrazniť mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v dostatočnej miere na potreby dieťaťa. To znamená, že rodič je povinný korigovať svoje potreby tak, aby mohol zabezpečiť svojmu dieťaťu, ku ktorému má zákonnú vyživovaciu povinnosť, výživné v čo najväčšom rozsahu. O trovách konania rozhodol súd vo výroku II. napadnutého rozsudku v zmysle § 52 CMP, nakoľko v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanovení § 53 a nasl. CMP. Ďalej súd uviedol, že v mimosporových konaniach sa neuplatňuje ani zásada úspechu, ani zásada zavinenia.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a jeho návrhu vyhovieť, alebo napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uviedol, že návrh na zníženie výživného podal z dôvodu, že musel zmeniť zamestnávateľa a znížil sa jeho mesačný príjem. Súdu prvej inštancie vytkol, že sa nedostatočne zaoberal dôvodom, pre ktorý bol nútený ukončiť pracovný pomer dohodou so svojím bývalým zamestnávateľom. U predchádzajúceho zamestnávateľa pracoval štyri roky, pričom v lete 2019 do firmy nastúpil jeho nový mladší kolega a priamy nadriadený - manager výroby Ľuboš Kostík. Hneď od počiatku chcel do výroby zaviesť zmeny, s ktorými on nesúhlasil a považoval ich za neproduktívne. Neustále ho upozorňoval, že podľa jeho názoru nedostatočne „tlačí“ na svojich podriadených, a vytýkal mu zdĺhavé výmeny nástrojov, chcel zavádzať novoty priamo na pracovných strojoch a podobne. Pripustil, že uvedené vypäté situácie sa diali už v čase rozhodovania súdu vo veci sp. zn. 12Pc/20/2020. V tej dobe však veril, že časom sa situácia v práci zlepší, a že toto napätie vydrží. V máji tohto roku mu však pri osobnom pohovore nadriadený oznámil, že má na výber z dvoch možností, keďže nemal záujem s ním ďalej pracovať, a to buď mu na základe hodnotenia, ktoré sám vypracoval, dá kárne opatrenie za porušenie pracovnej disciplíny a následne výpoveď, alebo ukončí pracovný pomer dohodou. On samozrejme súhlasil s dohodou, keď si bol vedomý toho, že pri hľadaní novej práce sa každý potencionálny zamestnávateľ zaujíma o dôvod skončenia pracovného pomeru u predchádzajúceho zamestnávateľa. On platí hypotéku na rodinný dom, v ktorom býva a nemohol si dovoliť zostať dlhodobo nezamestnaný a novú prácu potreboval. Na preukázanie toho, že mal s nadriadeným problémy v práci, ktoré sa len stupňovali, súdu navrhol vypočuť prípadných svedkov z jeho bývalej práce, konkrétne chcel navrhnuť vypočuť jeho kolegu, ktorý prevzal jeho funkciu, a ktorý o všetkom vedel, ale súd nepovažoval za potrebné tento dôkaz vykonať. Súd vôbec nezobral do úvahy, že doklad o skončení pracovného pomeru je pre nového zamestnávateľa akousi podmienkou prijatia a hlavne, keď sa zamestnávateľ snaží skončiť pracovný pomer za každú cenu a hľadá dôvody, hoci by boli napadnuteľné, pre ktoré skončí pracovný pomer so zamestnancom, ktorý sa stal preňho nepohodlným a porušenie pracovnej disciplíny sa na to využíva. Podľa jeho názoru by súdy mali individuálne pristupovať ku každému takémuto prípadu a skutočne prešetriť dôvody skončenia pracovného pomeru, nakoľko ich rozhodnutie môže byť pre rodiča deštruktívne. Rovnako okresný súd nemal potrebu riešiť správanie sa odporkyne, jeho dcéry, ktorá po odchode z ich domu úplne prestala komunikovať s celou rodinou. Na jednej strane má ako rodič povinnosť platiť na plnoleté dieťa výživné v čo najvyššej miere a svoje potreby má korigovať, na druhej strane nemá žiadne práva voči svojej dcére. Poukázal na rozhodnutie

Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II.US 2121/2014. Súd podľa jeho názoru mal brať do úvahy i to, že v prípade nemožnosti rodiča platiť tak vysoké výživné, hoci svoje potreby koriguje, si môže odporkyňa vzhľadom na svoj vek, ak má tak vysoké náklady na život, vlastnou prácou popri štúdiu ako brigádníčka privyrábať.

4. Osoba oprávnená na výživné sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadrila.

5. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania, preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny.

6. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 12Pc/13/2021 je konanie o návrhu otca na zníženie výživného.

7. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd návrh navrhovateľa zamietol a rozhodol o nároku na náhradu trov konania.

8. Keďže súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na zistenie skutočného stavu veci, výsledky tohto dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom dospel k správnym skutkovým zisteniam a súčasne vec i správne právne posúdil, odvolací súd sa stotožňuje i s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP konštatuje správnosť jeho dôvodov a odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dopĺňa iba nasledovné:

9. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení preskúmaného rozsudku presvedčivým spôsobom vysporiadal so všetkou relevantnou argumentáciou navrhovateľa (odvolateľa), ktorú uplatnil v priebehu prvoinštančného konania, dokazovanie vykonal v celom potrebnom rozsahu, jeho výsledky správne vyhodnotil a dospel k správnym skutkovým záverom, pričom vec i správne právne posúdil. Vyhodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie je v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania aj so zásadami formálnej logiky. Pri hodnotení dôkazov nemožno súdu vyčítať žiadne pochybenia, preto ani nemožno polemizovať s jeho skutkovými závermi, ktoré majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

10. Už zo súdom prvej inštancie citovaných ustanovení Zákona o rodine vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, a jednak na strane výživou povinného.

11. Na strane oprávneného treba skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba základné nároky dieťaťa, ale sú dané širšie, a to potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi, ktoré závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopnosti živiť sa sám a starať sa o seba.

12. Na strane povinného súd prihliada na jeho schopnosti a tiež možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Zohľadňuje aj jeho majetkové pomery a to, či má vyživovaciu povinnosť voči iným osobám. Pokiaľ sa preukáže, že na strane povinného došlo k poklesu alebo strate zárobku, či iného príjmu, súd musí skúmať dôvody, ktoré k tomu viedli (R 27/1970).

13. Zásada, že nerozhodujú skutočné zárobkové a majetkové pomery rodičov, ale ich reálne zárobkové a majetkové možnosti, plynú z toho, že je povinnosťou rodičov, aby venovali všetky sily na dôsledné zaistenie výživy svojich detí a vyvarovali sa každého konania, ktoré má negatívny dopad na možnosť zabezpečenia výživy detí. S povinnosťou rodičov venovať všetky sily na dôsledné zabezpečenie výživy detí v záujme ich náležitého telesného a duševného rozvoja sa nezhoduje, ak niektorý z rodičov mení

zbytočne alebo dokonca zámerne (v snahe docieľiť nižší rozsah vyživovacej povinnosti) doterajšie zamestnanie za menej výhodné.

14. Pri uplatnení princípu potenciálnych príjmov osoby povinnej platiť výživné súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojim úmyselným alebo neuvážaným konaním berie na seba neprímerané majetkové riziká, zahrňujúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne vedie až k strate jeho príjmu, a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 236/2018).

15. Súd prvej inštancie vec posúdil v zmysle vyššie uvedených záverov, keď sa zaoberal dôvodom skončenia pracovného pomeru navrhovateľa u predchádzajúceho zamestnávateľa a dospel k správneému záveru, že navrhovateľ sa tohto zamestnania vzdal bez preukázania vážneho dôvodu, pričom jeho konanie nemôže byť v rozpore s oprávnenými záujmami výživou odkázaného dieťaťa. Správne preto súd prvej inštancie vychádzal z potenciálneho príjmu navrhovateľa, ktorý dosahoval u predchádzajúceho zamestnávateľa a vzhľadom na to, že nebola zistená žiadna podstatná zmena pomerov odôvodňujúca zmenu predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom, návrh otca na zníženie výživného zamietol.

16. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP z dôvodu vecnej správnosti potvrdil a rovnako potvrdil rozsudok i v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania.

17. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 52 CMP s použitím ust. § 396 ods. 1 CSP a žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.

18. Senát krajského súdu uvedený rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).